

РЕЧІ,
ЩО ЗМІНИЛИ
СВІТ

Тім Гарфорд

ІСТОРІЯ
ЕКОНОМІКИ

В

50

ВИНАХОДАХ

НАН
формат

УДК 330.1:001.894.5](02.062)

Г21

Гарфорд Тім

Г21 Речі, що змінили світ. Історія економіки в 50 винаходах/ пер. з англ. Роман Скакун. — К. : Наш формат, 2018. — 352 с.
ISBN 978-617-7552-08-5 (паперове видання)
ISBN 978-617-7552-09-2 (електронне видання)

Прості винаходи можуть запускати глобальні процеси й фундаментальні перетворення. Вони зміщують баланс економічних сил, визначають переможців і переможених, змінюють соціальні відносини та відкривають тисячі нових можливостей. А ще розповідають історію про те, як змінюється й функціонує наш світ. Яким чином винайдення грамофона поглибило нерівність у статках? Який вплив на бізнес мав винахід бритви Gillette? Чому поява кондиціонерів для повітря стала не лише питанням комфорту в домівках, а й заселення цілих територій? Тім Гарфорд обрав 50 речей, які змінили наш світ та зробили життя таким, яким воно є сьогодні. Кожен винахід — це не лише історія про людські ідеї, а й про невидимі для ока процеси й складні системи, що нас оточують.

УДК 330.1:001.894.5](02.062)

Перекладено за виданням: Tim Harford. *Fifty Things That Made the Modern Economy* (London, Little, Brown, 2017, ISBN 978-1-4087-0911-5).

Головна редакторка Ольга Дубчак. Літературна редакторка Світлана Скляр. Коректорка Алла Кравченко. Верстальниця Олена Білохвост. Технічна редакторка Ірина Щепіна. Художня редакторка Оксана Гаджій. Випускова редакторка Вікторія Шелест. Відповідальний за випуск Антон Мартинов.

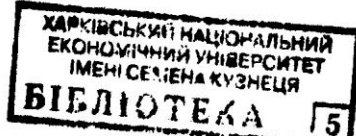
Дякуємо за допомогу в підготовці видання Анастасії Лацоновій і Світлані Скрипці.

Надруковано в Україні видавництвом «Наш формат» у типографії «Фактор-Друк», вул. Саратовська, 51, м. Харків, Україна, 61030. Підписано до друку 03.04.2018. Тираж 3000 прим. Термін придатності необмежений. Замовлення № 2885. ТОВ «НФ», пров. Алли Горської, 5, м. Київ, Україна, 01032, тел. (044) 222-53-49, pub@nashformat.ua. Свідоцтво ДК № 4722 від 19.05.2014. Висновок Держ. сан.-епідем. експертизи № 05.03.02.-04/51017 від 16.11.2015.

Науково-популярне видання

ISBN 978-617-7552-08-5 (паперове видання)
ISBN 978-617-7552-09-2 (електронне видання)

Усі права застережено. All rights reserved
© Tim Harford 2017
© Скакун Р., пер. з англ., 2018
© Elk + Deer, обкл., 2018
© ТОВ «НФ», виключна ліцензія на видання, оригінал-макет, 2018

ЗМІСТ

1. ПЛУГ	11
Вступ	16

Частина перша

Переможці та невдахи

2. ГРАМОФОН	25
3. КОЛЮЧИЙ ДРІТ	30
4. ВІДГУКИ ПРО ПРОДАВЦЯ	36
5. ПОШУК У ГУГЛІ	41
6. ПАСПОРТИ	47
7. РОБОТИ	52
8. СОЦІАЛЬНО ЗОРІЄТОВАНА ДЕРЖАВА	57

Частина друга

Винаходи, що змінюють наш спосіб життя

9. ХАРЧОВІ СУМІШІ ДЛЯ НЕМОВЛЯТ	67
10. «ТЕЛЕВЕЧЕРЯ»	72
11. ПРОТИЗАПЛІДНІ ТАБЛЕТКИ	77
12. ВІДЕОІГРИ	82
13. МАРКЕТИНГОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ	87
14. КОНДИЦІОНУВАННЯ ПОВІТРЯ	92
15. УНІВЕРСАЛЬНИЙ МАГАЗИН	98

Частина третя

Винайдення нових систем

16. ЕЛЕКТРОГЕНЕРАТОР	107
17. ТРАНСПОРТНИЙ КОНТЕЙНЕР	112

18. ШТРИХ-КОД	118
19. ХОЛОДОВИЙ ЛАНЦЮГ	123
20. БОРГОВІ БИРКИ І ТОРГІВЛЯ БОРГОВИМИ ЗОБОВ'ЯЗАННЯМИ	128
21. ШАФКА «БІЛЛІ»	133
22. ЛІФТ	138

Частина четверта

Ідеї про ідеї

23. КЛИНОПИС	147
24. ШИФРУВАННЯ З ВІДКРИТИМ КЛЮЧЕМ	152
25. ПОДВІЙНИЙ ЗАПИС У БУХГАЛТЕРЬСЬКОМУ ОБЛІКУ	157
26. ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ	163
27. УПРАВЛІНСЬКЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ	168
28. ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ	173
29. КОМПІЛЯТОР	178

Частина п'ята

Звідки беруться винаходи?

30. АЙФОН	187
31. ДИЗЕЛЬНИЙ ДВИГУН	191
32. ГОДИННИКИ	196
33. ПРОЦЕС ГАБЕРА—БОША	201
34. РАДАР	206
35. ЕЛЕКТРИЧНА БАТАРЕЯ	211
36. ПЛАСТМАСА	216

Частина шоста

Видима рука

37. БАНК	225
38. БРИТВА ЗІ ЗМІННИМИ ЛЕЗАМИ	229
39. ПОДАТКОВІ ГАВАНІ	234
40. ЕТИЛОВАННИЙ БЕНЗИН	239
41. АНТИБІОТИКИ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ	244
42. «М-РЕСА»	249
43. РЕЄСТРИ ВЛАСНОСТІ	254

Частина сьома

Винайдення колеса

44. ПАПІР	262
45. ІНДЕКСНІ ФОНДИ	267
46. СИФОН	272
47. ПАПЕРОВІ ГРОШІ	278
48. БЕТОН	283
49. СТРАХУВАННЯ	288
<i>Висновки. Що далі?</i>	293
<i>Епілог. 50. ЕЛЕКТРИЧНА ЛАМПОЧКА</i>	300
<i>Подяки</i>	306
<i>Примітки</i>	308